అదృష్టరేఖ

"కాశీపట్నం చూడర బాబూ!
పారిస్ నగరం చూడర బాబూ!
దేవాలయాలు చూడర బాబూ!
తాజమహాలుని చూడర బాబూ!"
"రండి బాబూ రండి, కాయి రాజా, కాయి!
అగాకి నాల్గు అణాలు, బేడకి నాల్గు బేడలు,
రూపాయికి నాల్గు రూపాయిలు, కాయిరాజా,
కాయి, రండి బాబూ రండి."

నాలుగు మూలలా ఎటు చూచినా ఒకటే రణగొణ ధ్వని. చెవులు గింగురుమంటూ తడికలు కడుతున్నాయి.

అది ఫిబ్రవరి నెల. అంతర్వేది నృసింహస్వామి తీర్థం చాలా జోరుగా వుంది. భూమి ఈనిందా! అన్నట్లు ఎక్కడ చూసినా తీర్థ ప్రజే. సత్రవుల్లోను, దేవాలయాల్లోను, అంగళ్ళదగ్గర అఖరికి అంతులేని సముద్రతీరం దగ్గరకూడ జనం కిటకిటలాడి పోతున్నారు. తీర్థం చూడటానికని రామం, వాళ్ళ నాన్న, అమ్మ, బామ్మ, మావయ్య, అత్తయ్య, మేనమామ కూతురు రేఖారాణి అంతా కలిసి వచ్చి అక్కడ ఒక సత్రంలో దిగారు. మధ్యాహ్నం రామం తీర్థం చూడటానికని ఒంటరిగా బయలుదేరబోతూంటే "ఒరే! రాముడూ! అంతా కలిసి వెళదాం, కాస్త చల్లబడనివ్వరా! ఒక్కడూ పోకు, తప్పిపోతావు. ఏం జనం! ఏం జనం! హు! నా మాట ఎందుకు వింటావు! నాన్న మాటే లెక్కలేదు నీకు. ఇంక నా మాట వింటావా?" అని ఓ మూల బామ్మ అరుస్తూనే వున్నా, పట్టుమని పదేళ్ళన్నాలేని రామం బామ్మ మాట లెక్కచేయకుండా బయటికి బయలుదేరాడు.

"బావా! బావా!" అంటూ రేఖ కూడ వెంటపడింది తోకలా. రామం కంటె రేఖ ఒకటి రెండు సంవత్సరాలు చిన్న, అంతే. ఒకే వూళ్ళో పుట్టి పెరగటం మూలాన ఇద్దరు ఒకే స్కూల్లో చదువుకోవటం మూలాన ఎక్కడికి వెళ్ళినా రామాన్ని రేఖ తోకలా వెంటాడుతూ వుండేది. అలా ఇద్దరూ కలిసి తీర్థంలో తిరుగుతూ వుండగా, ఒక చోట ఒక కోయరాజు జాతకాలు చెప్పటం చూశాడు రామం. వెంటనే అతడికి వెనకటి నాటి సంఘటన ఒకటి జ్ఞాపకం వచ్చింది.

ఆ రోజు అగ్ర రాజకీయ నాయకుడెవరో అంత రించాడని కాలేజీలు స్కూలుకి సెలవిచ్చారు. రామం ఇంటికి వస్తూంటే అతనికొక కోయరాజు కనబడ్డాడు. ఎందుకో రామానికి జాతకం చెప్పించుకోవాలని బుద్ధి పుట్టింది. "ఇదిగో! నాకు జాతకం చెప్తావా?" అని కేక వేశాడు. "మేము జాతకాలు చూడం బాబూ. మూడంతా దాటి చేతులు. ఆ! ఏదీ నీ కుడిచేయి తిరగేయి" అన్నాడు. రామం చెయ్యి తిరగేసి చూపించాడు. "నీ తల్లి తండ్రులకు నీ ఒక్కడివే బిడ్డవు. నీకు తోబుట్టువులు ఎవ్వరూ లేరు. నీ జీవితం చాలా సాఫీగా గడిచిపోతుంది. కాని నీవు ఓ చిన్న ఇరకాటంలో ఇరుక్కుంటావు. అది కనక తప్పించుకున్నావా పెద్ద చదువులు చదివి వైద్య శాస్త్రంలో నిపుణుడివి అవుతావు" అని చెప్పాడు. ఆ ఇరకాటం ఏమిటో అర్థం కాక రామం అమాయకంగా చూశాడు కోయరాజు వేపు. "అయితే అదేమిటో చెప్పమంటావా? మీ అమ్మా నాన్న నీకు మేనరికం చేయాలని ఎంతో పట్టుదలగా వున్నారు. నీ పెళ్ళంతా నీకు మేనమామ కూతురినికట్టి ఇంట్లో కూర్చోబెడ్తారు. దానితో నీ చదువు మూలపడుతుంది" అని సందేహ నివృత్తి చేశాడు. కోయరాజు చేతిలో ఒక అణా పెట్టి ఇంటికొచ్చాడు రామం. అప్పటి నుంచీ రామం అమాయక హృదయంలో రకరకాల సందేహాలు ప్రారంభించాయి.

"పద్మజ"

తుఫాను బయలుదేరింది. రోజూ తను ఇంట్లో వింటూనే వున్నాడు. బామ్మ పోరు "నేను బతికి వుండగా రేఖను రామానికి కట్టిపెట్టండర్రా! చూచి ఆనందంతో కళ్ళు మూస్తాను. ఇద్దరికీ ఈడు జోడూను. చిలకా గోరింకలా వుంటారు" అని. మావయ్యకూడ వచ్చినప్పుడల్లా వచ్చి "బావా! నాకు ఒక్కగానొక్క కూతురు. నీకు ఒక్కడే పిల్లాడు. ఇద్దరూ ఒక ఇంటి వాళ్ళు అయితే ఎంతో ఆనందంగా వుంటుంది. నా శక్తి కొద్దీ పెళ్ళి ఘనంగా చేస్తాను. వాళ్ళిద్దరికీ గ్రహాలు కూడ కుదిరాయి. చక్కగా ఇద్దరూ ఈ వూళ్ళోనే మన కళ్ళ ఎదుటే వుంటారు. నువ్వేమీ అనుమానించకు, బావా!" అని వేడుకుంటూనే వున్నాడు. "అన్నాని తెలుసు, బావా! దానికింత ఆలోచన ఎందుకు? నేను కాదంటే మాత్రం మీ చెల్లి ఊరుకుంటుందా? వాడికి మేనరికం ఎలాగా కావాలని వుంది. తప్పేది లేదు" అని నాన్న తాళం వేస్తూనే వున్నాడు. అత్తయ్యకు మాత్రం తన కూతురిని తన స్వంత తమ్ముడికి ఇవ్వాలని ఓ మూల మనస్సులో వేదన వుంది. కాని, మావయ్యకు ఎదురు చెప్పలేక పూరుకుంటోంది. ఎంత చెప్పినా మావయ్యకూడ మీసంగల మొగాడాయె మరి! ఇక అమ్మకు మాత్రం, తన్ను కూతురుని కోడలుగా చేసుకోవాలని వుండదూ? పైగా మావయ్య నాన్న లేనప్పుడల్లా వచ్చి ఒంటింట్లో దూరి అమ్మకు నూరిపోస్తూనే వున్నాడు. "రామం పెళ్ళి గురించి బావకి ఎలాగైనా నచ్చచెప్పు" మని. పోనీ తనకి మాత్రం? రేఖంటే ఇష్టంలేదా? ఏం? రేఖకు ఎంత తక్కువని? తిండికి గుడ్డకి లోటులేదు. చదువా తనతోబాటే అది కూడ బాగ చదువుకుంటోంది. అందమా? కోల ముఖం, చంపకు చారడేసి కలువరేకులవంటి కళ్ళు, చిదిపితే పాలుకారే నున్నని బుగ్గలు, దొండపండువంటి పెదిమలు, నిమ్మపండువంటి శరీరచ్ఛాయ, లక్ష్మీదేవిలా కళకళ్ళాడుతూ ఎంత చూసినా తనివి తీరదు. తను ఏంచెపితే అదే చేస్తుంది. పోనీ—రేఖనే పెళ్ళాడితే? మరి—పై చదువుమాట ఎలా? కోయరాజు చెప్పాడే! దాని నుండి తప్పించుకుంటేనే పెద్ద డాక్టరు వౌతానని? ఎలా రేఖను తప్పించుకోవడం? ఒక మూల పై చదువు సంగతి. రెండో ప్రక్క ఒక చోట పుట్టి పెరిగి ఒకే కంచంలో తిన్న రేఖ విషయం. ఇప్పుడు దేన్నో ఒక దాన్ని వదులుకోవాలి. ఎలా? రోజులు యుగాలుగానే గడుస్తున్నాయి. ఈ విషమ సమస్య మాత్రం తేలటంలే.

ఈ సంఘటనే నెమరువేసుకుంటూ ఏమి పాలుపోక రామం అలా నడుస్తూనే వున్నాడు. తీరా చూసేసరికి తను నృసింహస్వామి దేవాలయం దగ్గరికి వచ్చానని తెలిసింది. సరే! దేవుణ్ణి చూసొద్దామని లోపలికి బయలుదేరాడు. రేఖకూడనే వుంది. ఇనకేస్తే రాలని జనసమూహంలోంచి తోసుకొని లోపలికెళ్ళే ప్రయత్నంలో వున్నారిద్దరూ. లోపలికెళ్ళిన వాళ్ళు పూపి రాడక గిల గిల కొట్టుకుంటూంటే, బయటికొచ్చిన వాళ్ళు "అబ్బబ్బ? ఏం తోపుడు! ఏం తోపుడు! ప్రాణాలతో బయటపడేసరికి తలప్రాణం తోక కొచ్చింది" అనుకొంటున్నారు. స్వతహాగా తను లోపలికి వెళ్ళలేకపోయినా తోపుడులో లోపలికి పోయాడు రామం. ఆ తోపుడులో నలిగి పూపిరాడక వెనక్కు వచ్చేసింది రేఖ. బయటంతా వెదికింది "బావా! బావా!" అంటూ. రామం లోపల వెదుకుతున్నాడు రేఖ కోసం. "రేఖా! రేఖా" అంటూ. ఆఖరికి ఇద్దరిది చెరోక దారి అయింది. చీకటిపడేదాకా "రేఖా! రేఖా" అని గొంతు ఆర్చుకుపోయేలా అరిచి అరిచి అలసి వెతుక్కుంటూ చివరకు నేసారి వచ్చిన దారిపట్టి సత్రం చేరుకున్నాడు రామం. తీరా వెళ్ళేసరికి మావయ్యగాని, నాన్నగాని ఎవరైనా "రేఖ ఏదిరా?" అని అడిగితే ఏం చెప్పాలో తోచలేదు రామానికి. ముచ్చెమటలు పోశాయి. లోపలి వెళ్ళటానికి కాళ్ళాడటం లేదు. పెదిమలు విపరీతమైన భయంతో వణుకుతున్నాయి. గుండె దడ దడ కొట్టుకుంటోంది. ఎలాగో ప్రాణాల్ని అరిచేతిలో పెట్టుకొని లోపలి అడుగెట్టాడో లేదో "ఏం రామం! రేఖేది?" అని అడిగింది అత్తయ్య. "ఆ! రేఖా! ఏమో నాకేం తెలుసు? ఎక్కడికి వెళ్ళిందో! నేను తీర్థం చూడ్డానికి పోయి ఇప్పుడే వస్తున్నాను" అని బొంకేశాడు ఓ మూల మనస్సులో భయం పీకుతూనే వున్నా.

"ఓయ్యో! అనుకున్నంత పనీ అయ్యింది నాయనా! నేను చెప్పలేదా ఏమ్మిరా అని. అంతా కలిసి పెద్దా పెండ్లి పిన్నాన్నా. అది నీ కూడానే వచ్చింది. ఎక్కడో దారి తప్పిపుంటారు ఇద్దరూ. ఒరే! అబ్బాయి? చూడు నాయనా! నాడు. తొందరగా వెళ్లండి. రేఖ ఇంటికి రాలేదు. ఎక్కడ ఎవరి పాలయిందో ఏమిటో?" అని బామ్మ రోదన చేస్తుంటే అది విని మొగదక్షిణ లిద్దరూ సంగతంతా తెలుసుకొన్నారు తరువాత వెంటప్పు పరుగెత్తారు రేఖను వెతుక్కుంటూ. స్రవంతి అత్తయ్య రాగాలు మొదలెట్టింది. అని ఏక్షణ మయ్యాక ఓపిక లేదు. "అలా వివరిస్తే ఏం లాభం! ఏదినా? అప్పు అలా కంటతడి పెట్టకూడదు. ఇద్దరూ వెళ్లారుగా తప్పకుండా వెతికి తీసుకొస్తారు. ఏం బెంబేలు పడిపోకు" అని అమ్మ ఓదారుస్తోంది. "చెప్పుంటుంటే పరుగెత్తాడు మొండి ఘటం. పిల్లాళ్ళ పెందుకు చెవులు వ్నారో వినదామనే బుద్ధి లేదు" అని బామ్మ ఓ ముల్ల కొసనార్థాలు చెడుతోంది. ఇదంతా చూసుంటే రామానికి నవ్వాలో ఏడవాలో బోధపడలేదు. ఇంకా నాన్న, మావయ్య వుండనే వున్నారు, తనస్తే అక్షింతలు వేయడానికి. రాత్రి పదకొండు, పన్నెండు గంటలయ్యేసరికి నాన్న, మావయ్య, వట్టి చేతులతో తిరిగొచ్చారు. వాళ్ళు అలా రావడం చూసి అత్తయ్య మళ్ళా ఇంకోసారి బావురుమని గుండెలు బాదుకుంటూ ఏడవడం మొదలెట్టింది. నాన్న రామాన్ని నాల్గు చివాట్లు పెట్టాడు తల బొప్పికట్టేలాగ. ఆ రాత్రికి ఎవ్వరూ పచ్చి మంచినీళ్ళయినా గొంతుకలో పోసుకోలేదు. ఒక్క కునుకైనా తీయలేదు. ఏడుపులతోను, అనునయ వాక్యాలతోను తెల్లవారింది. అంతా కలిసి తిరుగు ప్రయాణం కట్టారు. మావయ్య, అత్తయ్య, రేఖను తలుచుకొని కంటతడిపెట్టని రోజంటూ లేదు. అలాగే రోజులు గడుస్తున్నాయి. ఆహా! కాదు, గడుస్తున్నాయి.

2

కాలచక్రం గిర్రున తిరిగిపోయింది. రామం పున్నమా... ... ప్యాసయ్యాడు. అప్పుడు వాళ్ళ బామ్మ రామం నాన్నతో చెప్పింది:

"ఒరే! వాణ్ణి ఇస్కూలుఫైనలు అయ్యింది కనుక పెద్దరు ప్రయత్నించకు పంపరా? ఇడుపంతు అంటే చక్రవర్తిలాంటి వుద్యోగము. ఒక గేదెను మేపుకొని, ఆ కొండ్ర కాస్త దున్నుకొంటూ కడుపులో చల్ల కదలకుండా కాలుమీద కాలువేసుకొని కూర్చోవచ్చు హాయిగా" అని. కాని వాళ్ళ నాన్నే తల్లి మాట వినకుండా కాలేజి చదువు పురమాయించాడు. కాలేజి చదువుకోసం పక్కనున్న బస్తీకి కాపురం మార్చారు తల్లి, తండ్రీ. బామ్మ మాత్రం పుట్టిన గడ్డ విడవనంటూ ఇంటిదగ్గరే వుండిపోయింది వంటరిగా. "ఎప్పుడు ఈ రెండేళ్ళు గడుస్తాయా? ఎప్పుడు ఎం. బి. లో చేరుతానా? ఎప్పుడు గొప్ప డాక్టరునౌతానా?" అనే ఆలోచనతోటే ఏక దీక్షగా ఒక్క నిమిషంకూడా వృథా చేయకుండా పట్టుదలగా చదువుతున్నాడు రామం. రెండు నెలతో రెండేళ్ళు గడిచాయి. పరీక్షలైన మరునాడు వేసంగి సెలవులు గనుక అద్దె కొంప కాళీచేసి అంతా సొంతవూరు చేరుకున్నారు. ఇంటికి రాగానే బామ్మ ఇంత పెదతెచ్చి దిష్టితీసి "అదేమిరా? రాముడూ! అలా చిక్కి ఎక్కిపోయావు. పూటకూళ్ళింటి మెతుకులు కావుగా!" అంటూ సాగించింది పోరణి. రిజల్టు వచ్చినరోజున రామం పొందిన ఆనందానికి మేరలేదు. బ్రహ్మానందభరితుడై పోయాడు—ఎందుకూ? ఫస్టు క్లాసులో పాసయ్యాడు. అదీ కాలేజీకి ఫస్టు. నాన్న, అమ్మ, బామ్మ అంతా సంతోషించారు. మావయ్య మొట్టమొదట ఒక వేడి నిట్టూర్పు విడిచి ఆనందబాష్పాలు రాల్చాడు, రామం వెళ్ళి చెప్పగానే. "ఇప్పుడు రేఖ కనుక వుండివున్నట్లయితే ఎంత ఆనందించేదో? కాని ఆ అదృష్టరేఖ ఎప్పుడో చెరిగిపోయింది" అని దిగులుపడ్డాడు రామం. తన క్లాసుమేట్సుని, ఫ్రెండ్సుని, ప్రిన్సిపాలుని చూసొద్దామని బయలుదేరాడు. ఆ రోజు కాలేజీ స్టూడెంట్సు అంతా రామాన్ని పొగడ్తలతోను, అభినందనలతోను పెట్టెత్తేశారు. లెక్చరర్సు అంతా వాళ్లా మెచ్చుకున్నారు. ప్రిన్సిపాలు ప్రత్యేకంగా తన రూముకి పిల్చి "కంగ్రాచ్యులేషన్సు మిస్టర్ రామారావు, కాలేజీ ఫరుపు నిలబెట్టావు ఆ! అంతే తర్వాత ఏమి చేద్దామనుకుంటున్నావు?" అని అడిగేసరికి "ఎం బి. సీటుకు అప్లయి చేద్దామనుకుంటున్నాను సార్!" అని తడుముకోకుండా చెప్పేశాడు. ఇంటికొస్తూ దారి పొడుగునా రామం "మెడలో స్టెతస్కోపు, చేతిలో మెడిసిన్ బాగ్, హిందుస్తాన్ లాండు మాస్టర్ కార్" పేటితో తను "డాక్టరు రామారావుగా" ముందు ముందు ఎలా వుండబోయేదీ తల్చుకుంటూ వుప్పొంగిపోతున్నాడు. ఇల్లు అలాగా నే పండగయిందా అని తనే సమాధానం చెప్పుకొని ఇల్లు చేరాడు. రాత్రి భోజనాల దగ్గర "అయితే! ఒరే రామా, ఇంక ఇప్పుడేం చేద్దామనుకుంటున్నావురా? ఏ సర్వీసు కమిషన్‌కో అప్లయిచేసి ఓ గుమాస్తా వుద్యోగం చూసుకుంటే మంచిది. ఇప్పటికే కాలేజి చదువంతా రుణాలమీద గడిచింది" అని కదపాడు నాన్న. రామానికి గుండె ఆగినంత పనయింది. "అలా వెర్రి చూపులు చూస్తావేరా?" అని బామ్మ మళ్లీ రిమైండ్ చేసేటప్పటికిగాని తేరుకోలేకపోయాడు రామం. ఆఖరికి నెమ్మదిగా "అది కాదు నాన్నా! ఉ—ఉ—" అని నీళ్ళు నములుతూవుంటే "ఏమి

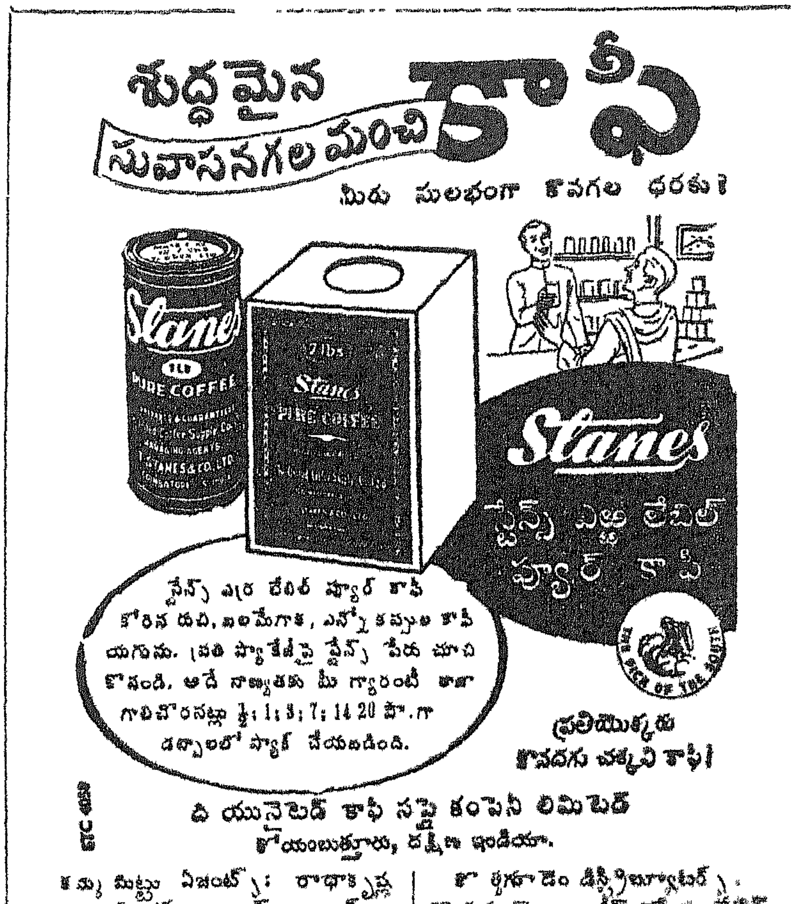

కావురా?'' అని నాన్న మళ్ళీ అడిగాడు. ''అది కాదు నాన్నా, గుమాస్తా వుద్యోగమే చెయ్యాలనుకుంటే ఈ రెండేళ్ళూ కష్టపడి ఇంటరు చదవాల్సిన అవసర మేముంటుంది? బోలెడుడబ్బు ఖర్చుపెట్టుకొని? గుమాస్తా జీవితం ఏం జీవితం? గొర్రెకు బెత్తెడు తోకలా ఎదుగు బొదుగు లేకుండా జెబ్బై రూపాయల జీతంతో గోచీకి ఎక్కువా, పాగాకి తక్కువ యయి తన పెడుతూ అవమానాలకిలోనవుతూ, ఆఫీసర్ల చివాట్లు తింటూ ఇంకోడి మోచేతికింద నీళ్ళు తాగుతూ వుండాల్సిందే. ఛీ! ఛీ!'' అని నెమ్మదిగా తన వుద్దేశం కాస్త బైటపెట్టాడు రామం. ''అయితే ఏమంటావు ఇంతకీ?'' అని అడిగాడు నాన్న. ''మార్కులు బాగా వచ్చాయి కనుక యం. బి. సీటుకి అప్లయి చేద్దామను కొంటున్నాను; నాన్నా. కాస్త ప్రయత్నం చేస్తే దేవుడు కూడా మేలుచేస్తే సీటు తప్పకుండా దొరుకుతుంది. పోయినా, స్వతంత్రంగా బతకొచ్చు. అప్పుడు నెలకి డబ్భై రూపాయలు కాదు, ముప్ఫై డబ్భై రూపాయలు. రోజుకి వంద రూపాయలు వాటంతట అవే వస్తాయి.

అప్పుడే తల్లిదండ్రులను వుద్ధరించాలన్నా ఏదన్నా చెయ్యాలన్నా'' అని తండ్రికి నచ్చచెప్ప బోయాడు రామం. ''సరే! అంతా బాగానే వుంది. డబ్బు గొడవకదా అప్పుడు? మనమేమంత జమీందార్లం కాదు. ఏదో మాధ్యమిక కులం. అందని దానికి పోకూడదు. నా మాట విను'' అన్నాడు వాళ్ళ నాన్న బతిమాలే ధోరణిలో. ''అయితే నేనసలు ఏ వుద్యోగమూ చేయను'' అంటూ అన్నం దగ్గరనుంచి లేచిపోయాడు రామం ఖర్రున. ''ఏమే? వాడు ఏమంటున్నాడో విన్నావా? డాక్టర్ కోర్సు చదువుతాడుట. ఏ గుమాస్తా వుద్యోగములోనన్నా ప్రవేశించరా అంటే ససేమిరా వీల్లేదంటున్నాడు. డాక్టరీ చదువంటే మాటలతో వుందా? అయిదారు సంవత్సరాలు, మెడ్రాసు మహాపట్నంలో వుండి చదవాలి. ఆ తరువాత బోలెడంత సామానులు, మందులు అవీ కొనాలి. అప్పుడుగదా ఏదేమన్నా తెచ్చినా, మనకు పెట్టినా! దీనికి మనం ఓపగలమా. ఎంతలేదన్నా కనీసం ఆరు వేలు తక్కువ కాదు. సరే, నువ్వుకూడ ఆలోచించు'' అంటూ చెయ్యి కడుక్కొని లేచాడు. ఇదంతా తలుపు చాటు నుంచి వింటూనే వున్నాడు రామం. ఇంతలో అమ్మకూడ సెట్టుమీదికి వచ్చింది చేతిక్కర టక టక లాడించుకుంటూ. ''ఏమిరా రాముడూ ఏమిటన్నావు? డాక్టర్ చదువుతావా? ఛీ! ఛీ! అంతకన్నా అసహ్యం ఇంకోటుంటదా! మాలోళ్ళని, మాదిగోళ్ళని, రోగిష్టివాళ్ళని, అయిన వాళ్ళని, కానివాళ్ళనీ అందరినీ తాకుతూ అందరి కడుపులూ, కురుపులూ కోస్తూ, మందులు పోస్తూ, ఛీ! ఛీ! ఆ చేత్తో మళ్ళీ అన్నం నోటి కెళ్ళుతుందిరా? నిన్ను దాపోనా ఉండనిస్తారా? రోగిష్టోళ్ళు! అర్ధరాత్రి, అపరాత్రి లేకుండా లేపుకుపోతూంటారు. అంతకంటె మంచిపని ఇంకేం దొరకలేదూ? అంత వైద్యం నేర్చుకోవాలంటే కేటలాగులు తెప్పుకుని చదువుకుంటే పోతే? ఇంపాల పిరబ్రహ్మం, మాంగిటి గురువులు వైద్యం చేయటంలేదూ? వాళ్ళేమన్నా పట్టాలు తెచ్చుకున్నారా? టక్కున కురుకుతోంది ఏ జబ్బయినా. అయినా నిన్ను అనవలసిన పనేముంది? ఇస్కూలుఫైనలు కాగానే చేప్పర్రీ ట్రయినింగుకు పంపరా వాడుగా వున్న వూళ్ళో చేప్పర్రీ చేసుకుంటూ, కాలుమీద కాలేసుకుని కూర్చోవచ్చు; అని వాడితో చెప్పాను. వాడే వినలేదు. ఇంక నువ్వు వింటావా? నువ్వు వాడి కొడుకువు కాదూ! తిక్కనం ఒకటేస్తే చెట్టు ఇంకోటి అవుతుందా?'' అని తన మామూలు ధోరణిలో పడింది. కాని రామం అంతదాకా అక్కడుండేగా వినిపించుకోవటానికి. ఇంక ఆఖరిసారిగా ఇంకోసారి చెప్పిచూశాడు వాళ్ళ నాన్న. ''ఏమైనా సరే! నాన్నా! వున్నదాంట్లో కొంత అమ్మి అయినా సరే చదవాల్సిందే! అప్పుడు ఇలాంటి భూములు, ఇళ్ళు, ఒకటేమిటి లక్షా తొంభై కొనచ్చు. నువ్వేమి అడ్డు చెప్పకు నాన్నా'' అన్నాడు రామం. దాంతో వాళ్ళ నాన్న నోటికి, అమ్మ నోటికి తాళం పడింది. ఒక్కడే కొడుకవటం మూలాన చిన్నప్పటి నుంచి గారాబంగా పెరిగిన మూలాన గట్టిగా చెప్పలేక ''దేవుడా నీదే భారమని'' వూరుకున్నారు. మర్నాడే అప్లయి చేశాడు సీటుకి. నెల రోజులు తిరిగేసరికి అడ్మిషన్ కార్డు వచ్చింది. రామం ఎగిరి గంతేశాడు. తొందరలో ఓ మంచి రోజు చూసి ప్రయాణ సన్నాహాలు చేస్తున్నాడు. లడ్లు, మున్నుండలు పాలకోవ అన్నీ తయారు చేసి ఓ పెద్ద డబ్బా నింపింది వాళ్ళమ్మ. కావలసిన వస్తువులు, డబ్బు, తీసికొని ప్రయాణం లోజన పెట్టే, బెడ్డింగులతో బయలుదేరిపోతుంటే ''రామం! ఈ డబ్బాలో నాల్గు రకాల స్వీట్లు పెట్టాను. ఎవ్వరికీ పెట్టకుండా రోజూ ఒకటి తీసుకొని తింటూవుండు. జాగ్రత్త! వారానికి ఓ వుత్తరం రాస్తూవుండు'' అని సాగనంపింది అమ్మ. ఆ సమయంలో ఆమె కనుకొనుకుల్లోంచి ఒకటో, రెండో ఆనందభాష్పాలు రాలే వుంటాయి. ఎవరు కనిపెట్ట లేదేమోకాని.

తండ్రి స్టేషన్‌దాకా వెళ్ళి ''జాగ్రత్తగావెళ్లిరా! నాయనా'' అని రైలెక్కించాడు. ''మీ రేమి దిగులు పెట్టుకోకండి నా గురించి'' అని ధైర్యం చెప్పాడు రామం తండ్రికి. ట్రైను కదలగానే ఇద్దరికీ కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి.

3

ట్రైను వేగంతోపాటు, రామం బుర్రకూడా తీక్షణంగా ఆలోచిస్తోంది. ''వెళ్లేది కొత్త స్థలం సినిమాల్లో చూడ్డంతప్ప, ఎప్పుడూ వెళ్లనే లేదు మెడ్రాసు. ఎక్కడ లాడ్జి చేయాలి? ఎవరితో మాట్లాడాలి? అంతా కొత్త వాళ్ళు. అందులోను రిక్షావాడి దగ్గరనుంచి ప్రతివాడు అరవం మాట్లాడేవాడే'' అని. ఇంతలో ''నాయనా! ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావు? సెంట్రల్ వచ్చాం. దిగు, దిగు'' అని పక్కనున్న ఓ పెద్దమనిషి మేలుకొలుపు పాడేసరికి, వాస్తవిక జగత్తులో పడలేదు రామం. ''అఁ! ఏంలేదండి'' అంటూ నవ్వాడు, సర్వమూ పూర్వకమైన దృష్టితో. ''ఇరవాలేదు చెప్పు బాబూ? కొత్త వాడవల్లే వుంది. నాతోరా? ఎక్కడికెళ్లాలో అక్కడికి తీసుకెళ్ళి దిగబెడతాను'' అన్నాడు. రాత్రంతా కంటిమీద కునుకైనా లేకుండా ఆలోచిస్తున్న రామాన్ని, ఆదేశ దృష్టితో కనిపెట్టిన పంతులుగారు. రామానికి పోయిన ప్రాణం లేచివచ్చినట్లయింది. మునిగిపోతుంటే కొట్టుకుపోతున్నవాడికి గడ్డిపోచ దొరికినట్టు, ఎడారిలో దారి, తెన్ను తెలియక దిక్కుతోచక సతమతమవుతున్నవాడికి మిణుగురు పురుగు మిణుకుమన్నట్టు తనకు ఎవరో చేయూత నిచ్చినట్లయింది. ఆ ముసలాయనకి కృతజ్ఞత ఎలా చెప్పాలో తెలియలేదు రామానికి ఆ క్షణంలో కలిగిన ఆనందాతిశయంతో. నోట మాట రాక, అలాగే ఆ ముసలాయన వెంట నడుస్తున్నాడు పసిపిల్లవాడిలా. స్టేషను బైటకొచ్చేసరికి ఆయన సొంత కారు రెడీగా వుంది. డ్రైవర్ సామానంతా లోపల సర్దాడు. ఇద్దరూ కారెక్కి బయలుదేరారు. ఆకాశాన్ని అంటే ఎత్తయిన భవనాలు, వెడల్పాటి చదునైన రోడ్లు, ఎడతెరిపిలేకుండా తిరిగే కార్లు,బస్సులు సైకిల్ రిక్షాలు, ఆటో రిక్షాలు, కాలేజీలకి పోయే స్టూడెంట్లు, ఆఫీసుకి హడావుళ్లో పోయే ఆఫీసర్లు కాళ్ళీడ్చుకుంటూ పోయే గుమాస్తాలు—ఆ వాతావరణమంతా కొత్తగా, విచిత్రంగా కనిపించింది రామానికి.

''ఇంతకీ ఏం పనిమీద వచ్చావు నాయనా మెడ్రాసు, ఏదైనా చదువుకోసమా?'' అని కదలేశాడు ముసలాయన. ''ఎం. బి. చదవటానికి వచ్చానండి'' అని సమాధానం చెప్పి, ఇదే సమయమని ''ఎప్పుడూ రాలేదండి. అంతా కొత్త! ఏదో భయంగా వుంది, ఎక్కడన్నా ఓ రూము చూసుకొనేదాక మనస్సు స్థిమితపడదు'' అన్నాడు చనువుగా. ''అయితే మా బిల్డింగుల్లో ఒక రూమ్ తీసుకో నాయనా. డీసెంటుగా వుంటాయి రూమ్స్. ప్రత్యేకంగా స్టూడెంట్లు కోసం కట్టించాను. కాని నీకు కాలేజీకి మాత్రం కొంచెం దూరం అవుతుందేమో'' అన్నాడు ఆ పంతులుగారు ఆదరణతో మాటల సంభషణలో మెడ్రాసులో ఆయన ఒక కోటీశ్వరుడని తెలుసుకున్నాడు రామం. డబ్బున్నవాళ్లకి సంతానం లేకపోవటం సహజం. అలాగే ఆయనకి కూడా

సులేఖ
కలాలు

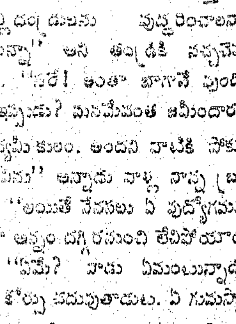

ఇండియాలో ఏకైక డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:
పెన్‌మన్స్ ఇండస్ట్రియల్ సర్వీసెస్,
కాండివిలి (బొంబాయి ఎస్. వి)
హెడ్ ఆఫీసు: 10, హార్నెట్ స్ట్రీ బొంబాయి

పిల్లలు వుండి వుండరని రామం అంచనావేసుకున్నాడు. ఆయన చెప్పిన బిల్డింగ్సు దగ్గర పోర్టికోలోకి వచ్చి ఆగింది కారు. ఆయన రామాన్ని వెంటబెట్టుకొని పైకి వెళ్ళి, గాలి, వెలుతురు బాగా వచ్చే రూమొకటి చూపించి, తీసుకోమని సామానంతా లోపల సర్దించాడు. "దీనికి అద్దెంతండీ?" అని రామం అడుగుదామనుకుంటూండగానే ఆయనే కల్పించుకుని "అద్దె విషయం నువ్వేం బెంగపెట్టుకోకు బాబూ. దానిదేముంది. తరువాత చూడొచ్చు నిన్ను" అని తన వెంటవున్న కార్డు ఒకటిచ్చి కారులో బంగళాకి వెళ్ళిపోయాడు.

తానుహోటల్లో భోంచేసి కాలేజీకి వెళ్ళి జాయిన్ అయ్యాడు. స్టూడెంట్సుంతా తనని ఓ వుచ్చావిషయంలో వింతవుగా చూశారు. కొత్త వాళ్ళ స్నేహంకోసం ప్రాకులాడేవాళ్ళు చుట్టూ చేరి— ఏవూరు? ఇంటర్లో క్లాసొచ్చిందా? ఫస్టుక్లాసా? ఏ కాలేజీ? ప్రిన్సిపాలెవరు? ఇత్యాది ప్రశ్న పరంపరలతో విసుగెత్తిస్తున్నారు. కాలేజీ తెరిచిన క్రొత్తవటం మూలాన పాఠాలింకా ప్రారంభం కాలేదు. కాలేజీ విడవగానే రూముకి వెళ్ళి తండ్రికి ఓ పెద్ద వుత్తరం వ్రాశాడు. తను జాగ్రత్తగా చేరిన సంగతి, కాలేజీలో ఫీజు అది కట్టి జాయిన్ అయిన సంగతి, తను వచ్చిన వేళావిశేషంవల్ల బాగానే మంచి రూమ్ దొరికిన సంగతీను. ఇలా వుంటూవుండగా ఒక రోజున కాలేజీలో ప్రాక్టికల్ క్లాసులో అతని బాచ్‌లో ఒక లేడీ స్టూడెంట్ పడింది. క్లాసు అయిన తరువాత స్టూడెంట్సు అంతా ఏవో కులాసా కబుర్లు చెప్పుకుంటూంటే, తన బాచ్ మేటు పేరు మిస్ రాణీ అని తెలిసింది రామానికి. వెంటనే మనస్సులో ... తరంగాలు బయలుదేరా... అనిపి... రాణీయా? ...? — ఓ'' అని ఏదో లోలోపలే ... అనుకున్నాడు. ఎక్కడో చూసినట్లుంది ముఖం. ఇంటర్‌లో తన క్లాసుమేట్సు సుధ, జయ, శ్రీదేవి, శ్యామల అందర్నీ గుర్తుకు తెచ్చుకున్నాడు. కాని అనుమానం మాత్రం పట్టలేకుండా వున్నాడు. "పోనీ, ఫ్రెండ్‌చేసి పుట్టుపూర్వోత్తరం అంతా అడిగితే? అమ్మో! ఇంకేమన్నా వుందా. ప్రిన్సిపాలుతో రిపోర్టు చేస్తే జాడ్ కాండక్టు అని నలుగురికీ తెలుస్తుంది. తలవంపు సిగ్గుచేటు'' అని దవడమీద వేస్కొనుకొని చూసుకొని, ఆ బ్రహ్మ ప్రయత్నం నుండి విరమించుకున్నాడు. డాక్టరు రామారావు కాబోయే రామా, మెడికల్ కాలేజీలో చేరంగానే మిస్టర్ రామారావయ్యాడు. అతనిని మెట్టమొదటి సారిగా చూసినప్పటినుంచి, అతని పేరు విన్నప్పటినుంచీ రాణీ హృదయంలో ఏదో అవ్యక్తానుభూతి, ఆవేదన బయలుదేరాయి. కాని ఎంత చదువుకుంటేమాత్రం? ఎలా ముందుకు రాగలదు ధైర్యంచేసి. అందుకనే కాబోలు మన పెద్దలు స్త్రీలను అబల అన్నారు. స్టూడెంట్సు ఏవన్నా అన్నా కాదనుకుంటూ తనపనేమిటో చదువేమిటో చూసుకుంటూ పది గంటలకి కారులో రావటం మళ్ళీ కాలేజీ కోజు వేయగానే కారులో తిన్నగా ఇంటికెళ్ళడం—ఇదీ రాణి పని. రామారావు ఈ దుష్ప్రగహాలకి దూరంగా వుంటూ శ్రద్ధతో ఇనుమడించిన దీక్షతో తన చదువు తను చూసుకుంటున్నాడు.

ఆ రోజు ఆదివారం. తీరికగా కూర్చున్న రామారావు పంతులుగారిని చూసొద్దామని, ఆయనిచ్చిన ఎడ్రెసు ప్రకారం బయలుదేరాడు. అది ఒక పెద్ద మూడంతస్తుల మేడ. చాలా అందంగా వుంది. ఎదట రకరకాల పూలమొక్కలతోకూడిన పెద్ద గార్డెను. గేటులో వాచ్‌మన్ పహరా కాస్తున్నాడు. గేటులోపల రెండు ప్రక్కలా సింహాల్లాంటి ఆల్సేషియన్ కుక్కలు రెండు ఇనుప గొలుసులతో కట్టబడి వున్నాయి. పంతులుగారి కోసం వచ్చానని రామారావు కార్డు చూపించగానే వాచ్‌మెన్ లోపలికి తీసికెళ్ళి విజిటర్స్ రూమ్‌లో కూర్చోబెట్టాడు. రోజ్‌వుడ్ రౌండ్ టేబుల్, దానిపై ఫ్లవర్ పాట్, యాష్‌ట్రే, సిగరెట్టు టిన్, చుట్టూ కుషన్‌చైర్స్, గోడలకి అందమైన కాశ్మీరు ప్రకృతి దృశ్య చిత్రపటాలు, ప్రక్కనే ఒక రేడియో సెట్టు, వీటితో ఆ రూము చాలా అధునికంగా అమర్చబడి వుంది. ఇవన్నీ తిలకిస్తూ వుండగానే "ఏమోయ్! రామారావూ! ఎంతసేపయ్యిం దేమిటి వచ్చి? చాలా రోజులకి వచ్చావే? వంట్లో కులాసాగా వుంటోందా? స్టడీస్ ఎలా వున్నాయి!" అని ఒక దానిపై ఒకటి ప్రశ్నల వర్షం కురిపించాడు ముసలాయన రూములో అడుగెడుతూ. రామారావు వులిక్కిపడి లేచి, ఒక నమస్కారబాణం వదిలి "కులాసాగానే వుంటున్నానండీ. ఆదివారం కదా! ఒకసారి మీ దర్శనం చేసుకొద్దామని వచ్చాను" అన్నాడు వినయవిధేయతలు వుట్టిపడేలా. ఇద్దరూ కుర్చీల్లో కూర్చున్నారు. పంతులుగారు "బోయ్! రెండు కప్పుల కాఫీ తీసుకురా'' అని పిలిచారు బయటనుంచే. సర్వెంట్సు ఎవరు లేరల్లే వుంది రేడీగా. లోపల్నుంచి ఒక యువతి రెండు కప్పులు కాఫీ తీసుకొచ్చింది. రామారావు, ఆమె ఒకరిని చూచి ఒకరు తక్షణం నివ్వెరపోయారు. "ఆ! రాణీ పంతులుగారి అమ్మాయా? ఈయన మాటవరుసకైనా చెప్పలేదే'' అని రామారావు, "ఏమిటి ఈయన మిస్టరు రామారావు కదూ? నాన్నగారికెట్లా తెలుసబ్బా? ఈయన" అని రాణీ, ఇద్దరూ సతమతమై పోతున్నారు. "కాఫీ తీసుకోవోయ్" అని పంతులుగారు ఓ కప్పు రామారావు ముందు పెట్టి, తను ఒక కప్పు తీసుకున్నారు. లోపలికి వెళ్తున్న రాణిని పిల్చి "కూర్చో! రాణీ, ఇతడి పేరు మిస్టర్ రామారావు. ఈ సంవత్సరమే ఎం. బి. లో చేరాడు. బహుశా నువ్వు చూసేవుంటావు కాలేజీలో. మన బిల్డింగ్సులోనే ఓ రూములో వుంటున్నాడు. పాపం కాలేజీకి దూరం.— మా అమ్మాయోయ్! రామారావు! పేరు రాణి. మీరిద్దరు క్లాస్‌మేట్సుగా'' అని పరిచయం చెయ్యగానే రామారావు నమస్కారం చెప్పాడు. రాణి కూడా సిగ్గు అభినయిస్తూ ప్రతి నమస్కారం చెప్పింది. కాఫీతోపాటు రాణి అందాన్ని కూడా తాగేస్తున్నాడు కళ్ళతోటే రామారావు. "మీరు నాకెట్లా తెలుసు నాన్నా'' అనడిగింది రాణి స్పష్టంగా. "ఓ! అదా! అమధ్య నేను వాల్తేరు వెళ్ళాను. నీకు జ్ఞాపకం వుందికదూ? అక్కడినుంచి తిరిగొస్తుంటే మెయిలులో ఇద్దరమూ ఒకే కంపార్టుమెంటులో ఎక్కడం తటస్థించింది. మద్రాసు కొత్త. ఎక్కడ దిగాలో తెలియక పాపం ఇతగాడు ఆలోచన తెగక బాధపడుతుంటే నేనే మన కార్లో తీసుకెళ్ళి మన బిల్డింగ్సులో ఓ రూమిప్పించాను'' అని క్లుప్తంగా చెప్పాడు.

"పాపం చాలాదూరమే. కాలేజీకి ఏలానున్నారో'' అంది రాణి జాలిగా. "అయితే ఓ పని చెయ్యి రాణీ? నువ్వు కాలేజీకి వెళ్ళేటప్పుడు కారులో అతని రూముకి వెళ్ళి అతన్ని తీసుకొని అలా కాలేజీకి వెళ్ళండి ఇద్దరూ కలిసి'' అని ఓ చక్కని వుపాయం చెప్పాడు ముసలాయన. "అక్కర్లేదండీ! ఎందుకండీ అంత శ్రమ. నేను రోజూ ట్రాములో వెళ్తున్నాను. నాకు బాగానే వుంది'' అని సర్దుకోయాడు రామారావు. "కారుకు శ్రమ ఏమి టోయ్ అమాయకుడా!"

"పోనీ ఆయన్ని బలవంతపెట్టకు నాన్నా'' అంటూ శృతి కలిపింది కూతురు. "నీకు అంతగా ఇష్టంలేకుంటే వద్దులేవోయ్'' అనేసరికి ఆయనకి బాధ కలిగించడం దేనికని గతిలేక "అన్నీ నాకటువంటి అనుమానాలేమీ లేవండి. కాని, మీ అమ్మాయికే శ్రమని'' అని ఒప్పుకున్నాడు. ఇలా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ ముగ్గురూ కారులో బీచికి బయలుదేరారు. రాణి స్వరూపం అతని హృదయం లో హత్తుకుపోయింది. అప్పటినుంచి ప్రతిరోజూ రాణీ కారు హారను విని రామారావు మేడమీదనుంచి క్రిందికి వచ్చి కారు ఎక్కడం, ఇద్దరూ కలిసి కాలేజీకివెళ్ళడం తిరిగి సాయంత్రం ఇద్దరూ కారులో రామారావు రూముకు వచ్చి రామారావును అక్కడ దించేసి రాణి ఇంటికి వెళ్ళడం—ఇలా జరుగుతోంది. కొద్ది రోజుల్లోనే వాళ్ళిద్దరూ ఎంతో సన్నిహితులయ్యారు. నాలుగు సంవత్సరాలు గడిచాయి. ఈ నాల్గు సంవత్సరాలలో ము... సెలవులకి రామారావు ఇంటికి వెళ్ళా... వున్నాడు. కాని ఇక్కడి పరిస్థితులు, ఈ కొత్త పరిచయాలు గురించి ఇంటిదగ్గర ఏమీ చెప్పలేదు. దురదృష్టవశాత్తు తల్లిదండ్రులు చెప్తేకాని అపోహలు పడి

(మిగతా 63 వ పేజీలో)

కేశములకు సౌందర్యాభివృద్ధికి
కాశ్మీర్-కుసుమ్
ఇక్కడైన సువాసనతో నాణ్యమైనది
సుగంధ చర్మరక్షణ మలాము
సాంటలక్స
కస్తూరి బిళ్ళలు ప్రవర కస్తు
నంజన్‌గూడు-పండ్లపొడి
నమ్మకమైన 84 ఆయుర్వేద ఔషధములు
యునైటెడ్ కన్సర్న్, మద్రాసు—1.
బ్రాంచీలు: ... విజయవాడ.

(9 వ పేజీ తరువాయి)

వారో అని చెప్పనే లేదు. ఆ సంవత్సరం సెలవులవం తరం మెడ్రాసు తిరిగి వెళ్తూ తండ్రి కొక చిన్న సలహా ఇచ్చాడు: "నాన్నా! ఈ [illegible] శ్రమంతా ఫలిస్తుంది. ఇప్పుడు [illegible] ప్రాక్టీసు పెట్టాలి. [illegible] అమ్మా, మీరు అంతా [illegible] ఓ అద్దె ఇల్లు తీసుకుంటే మంచిది" అని. [illegible] నికి డబ్బు ఇవ్వడానికి [illegible] కన్నా, ఈ సహాయం చేసి కొంచెం [illegible] తండ్రికూడ [illegible] అని భావించాడు.

5

రామారావు కాలేజి తెరిచేనాటికి తిరిగి మెడ్రాసు చేరుకున్నాడు. అంతా [illegible] వున్నట్టుండి హఠాత్తుగా ఓ రోజు రామారావు రూముకి రాణీ కారు ఆలస్యంగా వచ్చింది. తీరా చూసే సరికి దాంట్లో రాణీ లేదు. డ్రైవరు పైకొచ్చి "పంతులుగారికి జబ్బు చేసిందండి, ప్రాణాపాయ స్థితిలో వున్నారు. రాణీగారు మిమ్మల్ని కనారి వెంట బెట్టుకు రమ్మన్నారు" అని చెప్పాడు. కాలేజీకి వెళ్ల బోతున్న రామారావు, ఆ బుక్సు అక్కడే పడవేసి అదరాబాదరాగా రూము లాక్ చేసి, కారులో పంతులు గారి బంగళా చేరుకున్నాడు. రాణి రామారావుని చూసి బావురుమంది.

"ఏమండీ పంతులుగారికి [illegible] డాక్టరును పిలిచారా? ఏమన్నారు" అని అడిగాడు. "డాక్టరును పిలుస్తానంటే వద్దంటున్నారండీ! ఆఖరికి [illegible] తాన పిలిపించాను. మందులు [illegible] పెద్ద వయస్సు, ఇక ఎలాగు బతుకుతాను! నా కెందుకీ మందులు అనవసరం అంటారు. రాత్రి మట్టుకు ఏవో అసంబద్ధపు మాటలు! నాకేమిటో భయంగా వుంది. కాలేజీకి పోవటంలేదు. మీరు చెప్తే తప్పకుండా వింటారు. కాస్త చెప్పి చూడండి. ఆయనే చెప్పారు మిమ్మల్ని పిలిపించమని కూడా" అని వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ చెప్పింది రాణి. "మీరేమీ భయపడకండి" అని తనకో మూల భయంగానే వున్నా రాణికి ధైర్యం చెప్పాడు. పంతులుగారి గదిలోకి వెళ్లగానే "ఏం రామారావు! ఇలా రా నాయనా! కూర్చో" అని ఆహ్వానించాడు ముసలాయన నీరసంగా. ఆయన అవసాన పరిస్థితి చూసేసరికి రామారావు కళ్లుకూడా కొంచెం చెమ ర్చాయి. "నాది పెద్ద వయస్సు. ఎంతలేదన్నా డెబ్బై సంవత్సరాలొచ్చాయేమో. మిమ్మల్నందరిని ఎప్పుడు వదలివెళ్లాల్సి వస్తుందో! డాక్టర్ల కేముంది, ఏవో మందులు గుప్పుతూనే వుంటారు. ఈశ్వరేచ్ఛ ఎలా వుందో ఎవరికి తెలుసు నాయనా! నా పరిస్థితి చూస్తే వుగా ఈవాళో రేపో అన్నట్టుంది. ఆ రోజు ట్రైన్లో నిన్ను కలుసుకున్నప్పుడే నాకేదో పోయిన వస్తువు తిరిగి దొరికినట్టయింది. నాకు నీకన్న ఆత్మీయులెవరూ లేరు నాయనా! ఇంతవరకు నీతో చెప్పవలసిన విషయం ఒకటి ఎప్పటినుండు చెప్దామనుకుంటూనే

[illegible] చేశాను" "ఇన్నాళ్ళూ మా తోపుగా ఎలా వుంది! ఒక్కొక్క [illegible] నాకు చిన్నప్పటి నుంచి కష్టాలే నాయనా! ఇరవై ఏళ్ల వయస్సులోనే పెళ్ళి చేశారు. మొదటి కాన్పుకు నా భార్య పుట్టింటికి వెళ్ళి, [illegible] సరిగాకాక, పత్తెబూరపటువల్ల [illegible] దొరకక బిడ్డతో నా మరణించింది [illegible] మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకోలేదు. బంధువులు, స్నేహితులంతా ఎంతో చెప్పిచూశారు. అప్పటి [illegible] కూడా చాల అప్పుడే. [illegible] కొడుకు. [illegible] నాకు [illegible] మాత్రం చాలా వుంది బోలెడన్ని పొలాలు, మేడలు, ఫాక్టరీలు—ఇవిగాక బ్యాంకులో కాష్ అప్పీ వున్నాయి కాని, గృహలక్ష్మి లేందే ఇవన్నీ ఎందుకు? అలాగే కొన్ని సంవత్సరాలు యుగాల్లా గడిచాయి. ఇక ఏం చెయ్యాలో తోచక అలా [illegible] దర్శించవచ్చునని బయలుదేరాను. చూడని దేవాలయం లేదు. వెళ్ళని వూరు లేదు. ఆఖరికో దేవాలయం దగ్గర ఒక అమ్మాయి పాపం దారి తప్పి తిరుగుతూ వుంటే, — దైవ ప్రసాదంగా భావించి పెంచుకొన్నాను. ఆమెనే కన్న కూతురుకంటె

అదృష్టరేఖ

ఎక్కువగా చూసుకుంటున్నాను. ఆమే ఈ రాణి కాని ఆ సంగతి మాత్రం ఆమె మర్చిపోయింది. నేను ఎప్పుడూ ఆమెతో చెప్పలేదు. చెప్పించుకోలేదు [illegible] అనే బాధ [illegible]" అని కాస్త ఆగి—"నన్ను 505 రంగాచారి ఓ పెద్ద లాయర్ [illegible] పిలుస్తావా" అన్నాడు. వకీలు రాగానే పంతులుగారు తన యావదాస్తీ రాణి పేర వీలు వ్రాయించి రిజిష్టరు చేసి పరుపు క్రింద పెట్టుకున్నారు. ఆ రోజు రామారావు కాలేజీకి సెలవుపెట్టి పంతులుగారి దగ్గరే వుండిపోయాడు ఆయనకు పరిచర్యలు చేస్తూ. ఆ రాత్రికి అక్కడే భోంచెయ్యవలసి వచ్చింది రామారావుకి. కుక్ వడ్డిస్తుంటే లోపల భోంచేస్తున్నాడు. రాణి మాత్రం తండ్రిని కనిపెట్టుకుని శిలాప్రతిమలా కూర్చొంది.

"అమ్మడూ" అని దగ్గరకి పిల్చి తల నిమురుతూ "ఎందుకమ్మా ఏడుస్తావు! ఛీ! తప్పు" అని కన్నీళ్లు తుడిచాడు. "ఏం భయపడకమ్మా అన్నీ రామారావుతో చెప్పాను" అని పరుపు క్రింద పెట్టిన వీలు తీసిచ్చి "నీ కిష్టమయితే చెప్పు అతనిని అడుగుతాను, నిన్ను వివాహం చేసుకోమని. నా మాట తప్పకుండా వింటాడు. నేను బతికుండగానే నీ పెళ్లి చేయటం పడలేదు." అని వాపోయాడు.

"అదంతా ఇప్పుడెందుకు నాన్నా! మీకేం భయం లేదు. తప్పకుండా నయమవుతుందని డాక్టర్ చెప్పాడు" అని చెప్పింది తండ్రి గుండెలపైబడి ఏడుస్తూ. "నా! [illegible] నా [illegible] తెలుసు కాని డాక్టర్ [illegible] ఇప్పుడు [illegible] వినవలసింది [illegible] కాదు. దీనికి వుండగానే [illegible] పెట్టుకోవాలన్నారు. [illegible] కుండగా [illegible] ఒక [illegible] చేసి వేసిదే నాకు నిమ్మది. [illegible] చెయ్యవలసిన న్యాయం ఇదే. చెయ్యలేదు" అని ఇంకా ఏదో చెప్పబోతుంటే [illegible] ప్రాణం పోయింది. మాటలు రావటం, రాణి [illegible] "నాన్నా! నాన్నా!" అంటూ కాపలా [illegible] [illegible] "నాన్నా! [illegible] !" అంటూ [illegible] తండ్రి. ఈ గందరగోళం విని రామారావు [illegible] చెయ్యి కడుక్కొని గది లోకి పరిగెత్తాడు. "పంతులుగారికి ఏమయ్యింది! డాక్టర్ని ఫోను చెయ్యి—" అంటూ త్వరితంగా అడిగాడు [illegible] 'రామారావు! [illegible] నాయనా [illegible] అత్యంతరం లేదనుకుంటా! ఏంలేదు. నాదో చిన్న ప్రార్థన" అంటుంటే "ఇదేం మాటండీ మీమాట ఎప్పుడన్నా కాదన్నానా! తప్పకుండా చేస్తా? ఎన్ని జన్మలెత్తినా సరే! ప్రాణం రాణియ్యమన్నా ఇస్తాను" అని వుద్రేకంతో వాగ్దానంచేసిన వెంటనే చెయ్యిచేశాడు, రాణి రామారావు ముసలాయనకి అశ్రునివాళుల ర్పించారు. ఆయన రాణి కుడిచేతిని, రామారావు కుడి చేతిలో పెట్టాడు.

6

రాణి ఇంక సహనపు వ్యక్తి వెలుతురంది. రామా రావు [illegible] [illegible] "ఈ [illegible] [illegible] సంవత్సరాలు కష్ట పడి చదివి [illegible] వ్యర్థం చెయ్యటం ఏమి టండి? ఇక పెళ్ళి [illegible] గుండె రాయి చేసుకోవాలి మరి పుట్టిన తరువాత ప్రతివారికి గిట్టక తప్పదు. ఆ దిగులు ఏం పెట్టుకోక బాగా చదివితే తప్పకుండా ప్యాసవుతారు" అని ధైర్యంతోపాటు అమూల్యమైన సలహాకూడా ఇచ్చాను. సిగ్గుతోను, విచారంతోను ఇంక ఏం తర్కించలేక "అయితే నేనొక్కర్తినీ ఈ బంగళాలో వుండలేను. మీరు కూడా ఆ రూము ఖాళీచేసి ఇక్కడికే వచ్చెయ్యండి" అని ప్రతిమాలుకొంది. అదీ ఒకందం తడవుగా రామారావు కారులో సామానంతా ఇంటికి చేర్చాడు. రాత్రి పగలు లేకుండా ఇద్దరూ పరీక్షలో కృతార్థులవ్వాలని ఏకాగ్రతతో చదువుతున్నారు. ఆ సంవత్సరంకూడా గడిచింది. పరీక్షలయిపోయాయి. ఆ మరునాడు రామారావు తన వూరికి ప్రయాణం పెట్టుకొని "రాణి! నేను మా వూరు వెళ్దామనుకుంటున్నాను. మీరు కూడా నాతో వచ్చెయండి అక్కడ అందరితో పాటు కులాసాగా వుండొచ్చు. ఇక్కడ ఒంటరిగా వుండడంకూడా అంత మంచిది కాదు." అన్నాడు. "తన తండ్రి తనని రామారావు చేతిలో పెట్టాడు చనిపోయే ముందు ఇక నుంచి తను ఆయన సొత్తు" అని రాణి ఇద్దు చెప్పలేదు. అక్కడివాళ్ళు [illegible]

పెట్టె ... అన్నీ తెరిపించి అనవసరపు సామానులన్నీ మళ్లీ యథాస్థానంలో సర్దిస్తూ, కావలసిన సామానంతా వేరే పేక్ చేయిస్తున్నాడు రామారావు నౌకర్ల చేత. ఇంతలో అతని దృష్టి పంతులుగారి డైరీలమీద పడింది. పంతులుగారు ఏ రోజు తనతో చెప్పినట్టు గుర్తు, "దాణి ఎక్కడో దొరికిందని, తన కన్న కూతురు కాదని" కాని ఆ పరిస్థితుల్లో ఆయన వివరాలేమీ చెప్పలేదు. ఇతను అడగనూ లేదు. అంతేత అతనికి ఈ డైరీలు ఎందుకేనా మంచిదని తోచి తన గదిలోకి తీసుకెళ్లి, ఒక్కొక్కటే తిరగెయ్యటం మొదలెట్టాడు ఏకాంతంగా కూర్చొని. తనకి అనవసరమైన సంఘటనలన్నీ తిప్పేస్తున్నాడు. అలా, పది, పదిహేను సంవత్సరాల డైరీలు కొన్ని తిప్పాక ఆఖరికొక చెదపట్టి పాడైపోయిన డైరీ హస్తగతమైంది. దాంట్లో కొన్ని కాయితాలు ఆకారమైనా లేకుండా పోయాయి. అతని ఆశలన్నీ ఆ దానిపైనే వున్నాయి. తీసి ఒక్కొక్క పేజీ జాగ్రత్తగా చూస్తున్నాడు "ఆ రోజు సాయంత్రం దేవాలయందాకా తిరిగి వచ్చి మండపం దగ్గర కూర్చొని అలసట తీర్చుకుంటున్నాను. బావా! బావా! అంటూ ఆరేడు సంవత్సరాల పిల్ల ఏడుస్తూ, ఆ దగ్గరలోనే నాలుగైదు సార్లు అటూ ఇటూ తిరిగింది. ముందు ఎవరో అని వూరుకున్నాను. కాని మళ్లీ మళ్లీ కనబడే సరికి పాపం ఎవరమ్మాయో దారితప్పి వుంటుందనుకున్నాను. అహా! కాదు. నృసింహస్వామి, నా ఆత్మను శాంతింపజేయటానికి పెట్టిన భిక్ష అనుకొని ఆ పిల్లను దగ్గరకు పిలిచి, పేరు, వూరు నాన్న పేరు, అన్నీ అడిగాను. రేఖారాణట పేరు. అంతా రేఖా అంటారు. నాన్నగారి పేరేదో చెప్పిందిగాని గుర్తులేదు. తన బావా, తనూ కలిసి గుడిదగ్గరకొచ్చామని, అక్కడే మారిపోయాడని చెప్పింది. ఆ చిలక పలుకులు వినే సరికి ఏదో విచిత్రానుభూతి కలిగింది. ఏలా అయినా ఈ పిల్లను తీసికెళ్లి పెంచుకోవాలనిపించింది. కాని ఆ క్షణంలో నేను, ఆ పిల్ల తల్లిదండ్రులు పిల్ల కనబడక ఎంత తల్లడిల్లిపోతారో ఆలోచించలేనంత మూర్ఖుడినైపోయాను. ఆ రాత్రే ప్రయాణమై ఆ అమ్మాయిని తీసుకొని మద్రాసు వచ్చేశాను. ఆ అమ్మాయిని తీసుకొని వచ్చినప్పటినుంచీ అంతవరకు నేనుపడ్డ మానసిక బాధలన్నీ పటాపంచలైపోయాయి. ముద్దుగా రాణీ అని పిలవటం మొదలెట్టాను. ఆమెకి కావలసిన వస్తువులన్నీ కొని తల్లిదండ్రుల సంబంధం మరిచిపోయేటట్లు చేశాను. రాణి నన్ను నాన్నా! అని పిలుస్తూవుంటే ఎంతో అఖండానందం పొందేవాడిని. ఆమె నా సర్వస్వంగా చూసుకుంటూ, చదువు చెప్పిస్తున్నాను" అంతే ఆ తరువాత కాయితాలు చెదపట్టి అక్షరమైనా కనపడనంతగా వున్నై. రామారావుకు ఒక్కసారి ఆనందంతో ఆనందభాష్పాలు కట్టలు త్రెంచుకొని పార్లాయి. "అంతరించిపోయిందనుకున్న నా అదృష్టరేఖ! నా రేఖ! ఎన్నాళ్లకు కనబడింది. ఈ ఎండిపోయిన ప్రేమోదు మళ్లీ ఎన్నాళ్లకు చిగిర్చింది! నాన్న, అమ్మ, బామ్మ, మామయ్యా, అంతా ఈ విషయం విని ఎంత సంతోషిస్తారో!— రేఖా! రేఖా' అంటూ రాణి గదిలోకి పరుగెత్తాడు. ఆమె గాభరాపడింది ఈ కేకలు విని. నౌకర్లు, దాసీలు వంటవాడు అంతా పని ఎక్కడదక్కడ వదిలేసి ఈగల్లా ముసిరారు. "రేఖా! ఎన్నాళ్లకి కనబడ్డావు? రేఖా! అహా నిజంగా నువ్వు నా పాలిట అదృష్ట దేవతవి" అని వళ్లు తెలియని ఆనందంతో ఆవేశంతో మాట్లాడేస్తున్నాడు. కాని రాణికి ఇదంతా ఏమిటో బోధపడలేదు. "ఏమిటండీ! ఏమిటేమిటి" అంటూ దూరంగా జరుగుతోంది సిగ్గుతో, అంతలోను రామారావు మీద మీదకి వస్తూంటే. అప్పుడు కాని రామారావుకు మత్తు వదల్లేదు. మొదట అందర్ని పొమ్మని చెప్పి, సావధానంగా డైరీ తీసి చూపించాడు. ఆమె కూడ చదివి క్షణం నివ్వెరపోయింది. రామారావు అంతా చెప్పాడు "బాగ జ్ఞాపకం తెచ్చుకో రేఖా! ఆ రోజు అంతర్వేదిలో బామ్మ పెట్టింటున్నా తీర్థానికి బయలుదేరాను. నువ్వు కూడా నాతోటే వచ్చావు. బావా! బావా! అంటూ మనిద్దరం అలా తిరిగి తిరిగి ఆఖరికి దేవాలయం దగ్గర మారిపోయాం! గుర్తులేదా! రేఖా! అంటూ ఎంతో ఆత్రంగా అడిగాడు రామం. మెల్లగ చేటంత చేసుకొని జరిగిన పరిస్థితి అంతా కళ్లకు కట్టినట్టయింది రాణికి. "బావా!" అంటూ అమాంతంగా రామారావు వడిలోకి వాలిపోయింది "నాన్న, అమ్మ, అంతా కులాసాగా వున్నారా? బావా! మనం ఎప్పుడు వెళ్లాము? తొందరగా వెళ్లాలి. వెళ్లి వాళ్లందర్ని చూడాలి. అయిదు సంవత్సరాలు కలిసి, మెలిసి వుంటూ గూడా ఒకళ్లనొకళ్లం తెలుసుకోలేకపోయాం" అని ఎంతో వాపోయింది.

ఇద్దరూ ఫస్టు క్లాసు కంపార్టుమెంటు ఒకటి రిజర్వు చేయించుకొని బంగళాకు తాళంవేసి వాచ్‌మన్‌ను వుంచి బయలుదేరారు ఇంటికి. దారి పొడుగునా చిన్ననాటి ముచ్చట్లు, ఇంటిదగ్గర గొడవలు, ఇద్దరూ విడిపోయిన క్షణం నుంచీ జరిగిన సంగతులన్నీ చెప్పుకుంటూ ప్రయాణం సాగించారు. "ఎప్పుడు ఇంటికి వెళ్తామా" అని రామారావు కంగారు పడుతుంటే మాటి మాటికి టైము చూసుకుంటూ ఇంకా ఎన్ని స్టేషన్లున్నాయో? లెక్కించుకుంటోంది రాణి... ఇలా ప్రతిక్షణం ఒక్కొక్క యుగంలా గడిచింది ఎలాగైతేనేమి ఇద్దరూ చేరవలసిన స్టేషన్ చేరుకున్నారు. వేసుకున్న ప్లాను ప్రకారం స్టేషను నుంచే మామయ్యకి "స్టార్ట్, ఇమిడియట్లీ" అని వైరిచ్చి అక్కడినుంచి టాక్సీలో ఇంటికి వెళ్లారు. దారిలో రామారావు "చదువు ఖర్చుకోసం పాత ఇల్లేగదా అని అది అమ్మేశారని టౌనులో అద్దె ఇంట్లో వుంటున్నారని" చెప్పాడు. కొడుకొస్తాడని ఎదురుచూస్తున్న తల్లిదండ్రి టాక్సీలోంచి ఇంకో మనిషి దిగుతుండడం చూసి ఎవరై యుంటారో వూహించుకోలేక తికమక పడ్డా, తీరా దిగేసరికి ఆ రెండో మనిషి స్త్రీ అని తెలిసి మరీ నిర్ఘాంతపోయారు. రామారావు సామానులు లోపలపెట్టించి టాక్సీ డ్రైవరుకు డబ్బిచ్చి పంపించి, తల్లిదండ్రులు ఏవ రేవరని ప్రశ్నల వర్షం కురిపిస్తూంటే కళ్లతోనే వాళ్లని సమాధానపరచి రాణిని లోపలికి తీసుకెళ్లి ఓ గది చూపించాడు. వాళ్లు కూడా ఎక్కడ కొంపదాకాతో అని ఆత్రుత తెలుసుకోవాలనే [illegible] అడక్కుండా [illegible] రామారావు తల్లి, దండ్రులతోటి, బామ్మతోటి అమ్మాయీ, ఈమాటా చెప్పేస్తాడని [illegible] రాణి విషయం [illegible] "రాణీ" [illegible] భోజనాలన్నీ [illegible] ఆ రోజు [illegible] రామారావు మామయ్య, అత్త, [illegible] దిగారు [illegible] ఇంక రాణి [illegible] మామయ్యని, బామ్మ [illegible] "రాణిగారు ఇలా [illegible] కోసం అలిసి [illegible] అందరి ముఖాల్లోకి చూసి [illegible] ఆ పాత డైరీ తీసి "[illegible] ఈ అమ్మాయిగారి కథ" అని [illegible] ఒక్కొక్క వాక్యం [illegible] కళ్లవెంట ఆనందభాష్పాలు [illegible] ప్రవహించాయి. "రేఖా! రేఖా! అంటూ [illegible] ఒక్కసారే ఆమెను కౌగిలించుకున్నారు [illegible] ఊపిరాడకుండా 'అమ్మా" అంటూ రేఖ [illegible] తల్లిని [illegible] కౌగిలించుకొని ముద్దులు కురిపించే [illegible] అంతా రామారావుని అభినందించారు "మామయ్యగారి కూతురు రాణీగారిని! అహా! రేఖని వెతికి తీసుకొచ్చాను. మరి నాకేం బహుమతిస్తావు?" అన్నాడు రామారావు [illegible] యస్‌గా ఫోజుపెట్టి. "పిరాణీగారిని, నీ అదృష్ట రేఖని నువ్వు వెతికి తీసుకొన్నావు [illegible] మరి ఇంకేం కావాలోయ్?" అని సమాధానం ఇచ్చాడు మామయ్య కూడా, డబుల్ సీరియస్‌గా.

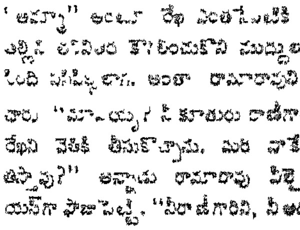

Printed and Published by A. Ramaswami Iyer, B.A., [illegible], at the "Indian Express" Press Express Estates, Mount Road Madras. Editor: Narla Venkateswara Rao.